

Plumb

George Bacovia

1916

CONTEXTUALIZARE ȘI ÎNCADRARE

Plasat de istoria literaturii române la granița simbolismului cu marile curente ale modernității de secol al XX-lea, George Bacovia promovează atât în vol. *Plumb*, cât și în celelalte volume ale sale, **o poezie a „minimului lexical”**, pornind de la datele exterioare ale universului ce aparțin **recuzitei simboliste** (*târgul ploios, amurgurile gri, toamna bolnavă, convoiul funebru, mahalaua mizeră, cimitirul și abatorul, strada etc.*) **Geniul bacovian le transfigurează atipic, le insolitează deturnându-le de la aspectul lor obișnuit.** Universul liric bacovian este unul **halucinant, îndepărtat de transcendent**, universul unei lumi închise în care **sensul existenței este vidul**, configurând un **eu poetic izolat și inadaptat**.

Simbolismul este un curent artistic și literar apărut în **Franta** în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, ca reacție împotriva retoricii sentimentale romantice, a obiectivității și impersonalității cultivate de poezia parnasiană, optându-se pentru o **viziune interiorizată prin sugesție și simbol**.

Poezia simbolistă *Plumb*, de George Bacovia, deschide volumul de versuri cu același titlu, apărut în anul **1916**, iar așezarea sa în fruntea volumului său de debut îi conferă calitatea de **text programatic**.

Textul poetic se înscrie în **estetica simbolistă** prin **temă și motive**, prin cultivarea **simbolului** și a **sugestiei**, prin **corespondențe, decor, cromatică** și **tehnica repetițiilor**, ce conferă o **muzicalitate** specifică. **Dramatismul bacovian** este sugerat prin **corespondența ce se stabilește între materie și spirit**. Deși textul poetic nu cuprinde niciun termen explicit al **angoasei**, starea poetică simbolistă este transmisă pe calea sugestiei, prin decor și simboluri.

CARACTERUL DE ARTĂ POETICĂ

Fără a fi o artă poetică în sens strict și explicit, poezia este un **manifest implicit**, deoarece **notele esențiale ale bacovianismului se identifică în textul și în subtextul liric**.

TEMA

- **CONDIȚIA DE DAMNAT A POETULUI IZOLAT ÎNTR-O SOCIETATE ARTIFICIALĂ ȘI LIPSITĂ DE ASPIRAȚII**

IDEEA POETICĂ:
senzația de anihilare a întregii existențe și greutatea existențială în fața iubirii și a morții

-marcată de:

- singurătate**
- imposibilitatea comunicării și evadării**
- iubirea ratată**

-dublata de **TEMA MORȚII** - înțeleasă ca un neant, un sfârșit a tot și a toate

MĂRTURISIREA LUI BACOVIA:

„Nu am niciun crez poetic. Scriu precum vorbesc cu cineva, pentru că-mi place această îndeletnicire. Trăind izolat, neputând comunica prea mult cu oamenii, stau de vorbă adesea cu mine însumi, fac muzică și, când găsesc ceva interesant, iau note pentru a mi le reciti mai târziu. Nu-î vina mea dacă aceste simple notițe sunt în formă de versuri și câteodată par vaiete. Nu sunt decât pentru mine.”

MOTIVE POETICE

- cu valoare de simbol
- **plumbul, cimitirul, sicriul, cavoul, somnul, vântul, frigul, singurătatea** (leitmotivul „*stam singur*”)

VIZIUNEA DESPRE LUME

Viziunea despre lume este **sumbră, nemetafizică** (fără speranță de salvare) și **de un tragism asumat cu luciditate**. Poezia bacoviană este **a unui solitar și a unui prizonier, a unei conștiințe înspăimântate de sine, de neant și de lumea în care trăiește**. Imaginarul poetic din *Plumb* înfățișează lumea ca pe un imens cimitir, **tot ce e viu („flori”, „amor”) fiind împietrit/mineralizat sub efectul metalului toxic**. *Eul fantomatic* rătăcește fără sens printr-o **lume-închisoare** aflată în *disoluție*.

TITLUL

- este **sintetic** (din p.d.v. structural)
- introduce **simbolul recurent și leitmotivul operei - PLUMBUL**
- în sens **conotativ**, are o gamă largă de semnificații conferite de caracteristicile fizice și chimice ale metalului:
 - **greutatea**: apăsarea sufletească
 - **cenușiul**: monotonie
 - **maleabilitatea**: dezorientarea, labilitatea psihică
 - **densitatea ridicată**: angoasa
 - **toxicitatea**: degradarea, dematerializarea, universul decadent
- **fonetic**:
 - are o sonoritate surdă (4 consoane și o singură vocală)
 - dă impresia de **cădere surdă și apăsătoare**
 - sugerează *închiderea definitivă a spațiului existențial, fără soluții de ieșire*
- **expresie a demineralizării, degradării și singurătății eului liric**
- reprezintă **corespondența între**:
 - **sunet**
 - **culoare**
 - **poezie**

STRUCTURA ȘI COMPOZIȚIA

- alcătuit din **2 catrene** - confesiuni lirice pe **2 planuri ale realității**:
 1. **EXISTENȚA EXTERIOARĂ** - „*cimitirul*”, „*cavoul*”, „*funerar vestmânt*” (societatea artificială și sentimentul **CLAUSTRĂRII**)
 2. **EXISTENȚA INTERIOARĂ** - „*amorul meu de plumb*” (**IUBIREA** care provoacă disperare, nevroză, dezolare)
- în compoziția textului, esențial este **PRINCIPIUL SIMETRIEI**:
 - simbolul „**plumb**” asigură legătura de substanță fiind repetat de **6 ori** în poezie
 - **paralelismul sintactic**
 - **repetițiile specific simboliste**
- **stările psihice de criză nu sunt exprimate în mod direct, ci prin redarea decorului sumbru și a senzațiilor eului liric**: „*vânt*”, „*frig*”, „*singur*”
- **SOMNUL** - un alt motiv central, în strânsă legătură cu **TEMA MORȚII**
- *poetul se simte sufocat, clausturat, încătușat în această lume apăsătoare*

STROFA I
(planul exterior)

- prezintă un **topos literar de factură simbolistă - CIMITIRUL**
- **versul-incipit** „*Dormeau adânc sicriile de plumb*”
 - înfățișează lumea ca pe un imens cimitir
 - simbolul plumbului, sicriului și somnului
 - ideea MORȚII ca somn profund (**personificare și epitetul verbului**)
 - **imposibilitatea** comunicării și lipsa de sensibilitate a contemporanilor
 - **imperfectul** cu valoare durativă
- **cavoul:**
 - spațiul închis, claustrant, apăsător și sufocant
 - imaginea unei solitudini totale și eterne
„Stam singur în cavou”
- **vântul:**
 - singurul element care animă cadrul
 - zgomot asurzitor, strident: *„Și scârțâiau coroanele de plumb”*
 - **CORESPONDENȚĂ:** răceala, împietrirea afectivă a lumii sugerată prin simbolul „vânt” corespunde senzației de gol sufletesc
 - senzația de rece, specifică morții
- **decorul funerar:**
 - „*sicriile de plumb*” Repetarea epitetului „*de plumb*” =>
 - „*flori de plumb*” *multiplică sugestiile, confirmând existența*
 - „*coroanele de plumb*” *mohorată, anostă, depărtată de transcendent*
 - „*funerar vestmânt*”

STROFA II
(planul interior)

- stă sub semnul **MORȚII AFECTIVITĂȚII:**
„Dormea întors amorul meu de plumb”
- tragicul existențial, generat de moartea iubirii
- **epitetul verbului** „*(Dormea) întors*”:
 - misterul poeziei
 - **întoarcerea cu fața spre apus = a fi cu fața spre moarte**
- **metafora** „*amorul meu de plumb*”
- efectul toxic al plumbului a cuprins și lumea interioară
- eul liric se află în ipostaza contemplatorului: imaginea tragică și absurdă a înstrăinării de sine - „Stam singur lângă mort”
- **iubirea:**
 - nu este înțeleasă ca fiind înălțătoare, ci rece și lipsită de împlinire
- **frigul:**
 - sporește senzația golului-goluț și a vidului existențial
 - marchează apropierea sfârșitului
- **încercarea iluzorie de salvare:** „*Și-am început să-l strig*” (spaima de neant)
- **metafora finală** „*Și-i atârnav aripele de plumb*”
 - motivul zborului căzut, în jos
 - căderea continuă în gol
 - moartea afectivității
 - greutatea existențială
 - realizează transferul metaforic al imaginii îngerilor cu aripi frânte de pe morminte înspre spațiul uman

NIVELURILE TEXTULUI POETIC

PROZODIA ȘI NIVELUL FONETIC

- **sonoritatea gravă și sumbră** a simbolului central „**plumb**” (4 consoane „grele” și o singură vocală)
 - muzicalitate stranie (*vaier monoton*)
 - ritm iambic
 - rimă îmbrățișată
 - măsură fixă de 10 silabe
 - tehnica repetițiilor
 - asonanțe și aliterații
- => **construcție sobră, riguroasă, sugerează ANGOASA și IMPOSIBILITĂȚEA SALVĂRII**

NIVELUL MORFO-SINTACTIC

- **imperfectul** => impresia de stagnare a timpului („*dormeau*”, „*stam*”, „*era*”, „*scârțâiau*”, „*atârnavu*”) => acțiuni fără finalitate, ce **proiectează stările interioare negative ale poetului în *veșnicie***, un ecou dureros și gol
 - **paralelismul sintactic** => pune în evidență asocieri macabre:
 - *sicriu - amor*
 - *cavou - mort*
 - *vânt - frig*
 - *coroanele de plumb - aripile de plumb*
- => **caracter geometric**

NIVELUL LEXICO-SEMANTIC

- câmpul lexical al morții ilustrează cadrul meditației poetice asupra propriei condiții: „*sicriu*”, „*cavou*”, „*funerar*”, „*coroană*”, „*mort*”

NIVELUL STILISTIC

- simbolul central al poeziei „**plumb**” este asociat ca **epitet** în **metaforele insolite**, menite să decoreze lumea decadentă a eului liric bacovian și conturează **ritualul înmormântării propriei existențe**:
 - „**aripile de plumb**”
 - „**flori de plumb**”
 - „**coroanele de plumb**”
- poezia este realizată ca un **tablou static**, preponderent cu **imagini vizuale**, însă imaginea de coșmar se amplifică în prezența unor **imagini auditive**:
 - **strofa I**: este redat zgomotul înspăimântător al lumii obiectuale din cimitir („*scârțâiau coroanele de plumb*”)
 - **strofa II**: vuietul se interiorizează, devenind un strigăt de disperare a ființei
- transmiterea unor **senzații tactile** (*frigul și vântul = DISOLUȚIA MATERIEI*)
- poetul realizează **corespondența între planul naturii și golul sufletec**

OPINIE

În *opinia mea*, poezia bacoviană se situează între **simbolism** și **modernitate**. Poetul apelează la tehnicile simboliste pentru a exprima tema solitudinii și o viziune tragică despre lume - a **descompunerii universale**. Pentru a prezenta **condiția omului modern ca ființă însingurată într-o lume artificială, aflată în disoluție**, în volumul său de debut, poetul reia obsesiv limbajul, motivele și imaginarul simbolist, monotonia fiind un efect căutat, voit.

CONCLUZIE

Așadar, prin **atmosferă, muzicalitate, sugestie, simbol și corespondențe**, prin prezentarea **stărilor sufletești de angoasă, singurătate și vid sufletesc**, poezia *Plumb* se încadrează în estetica **simbolistă**. Însă, opera lirică a lui George Bacovia depășește cadrul simbolismului prin **ambiguitate, ermetism și disonanțe stilistice**, ca *semne ale progresului poetic*. Așa cum nuanțează și criticul literar Nicolae Manolescu, ***Bacovia este un poet „modern fiindcă șochează: ochiul, urechea, imaginația, arta.”***

Maria D. Ius
WWW.MARIADIUS.COM